

ФУНДАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ЛЕМКІВЩИНИ THE LEMKO RESEARCH FOUNDATION, INC.

P.O. BOX 2453 CLIFTON, NEW JERSEY, 07015-2453 USA

SCATTERED

The Forced Relocation of Poland's
Ukrainians after World War II

Diana Howansky Reilly

" SCATTERED: THE FORCED RELOCATION OF POLAND'S UKRAINIANS AFTER WORLD WAR II "

by DIANA HOWANSKY REILLY

Following World War II, the communist government of Poland forcibly relocated the country's Ukrainian minority by means of a Soviet-Polish population exchange and then a secretly planned action code-named Operation Vistula. In *Scattered: The Forced Relocation of Poland's Ukrainians After World War II*, Diana Howansky Reilly recounts these events through the experiences of three siblings caught up in the conflict, during a turbulent period when compulsory resettlement was a common political tactic used against national minorities to create homogenous states.

Born in the Lemko region of southeastern Poland, Petro, Melania, and Hania Pyrtej survived World War II

only to be separated by political decisions over which they had no control. Petro relocated with his wife to Soviet Ukraine during the population exchange of 1944–46, while his sisters Melania and Hania were resettled to western Poland through Operation Vistula in 1947. As the Ukrainian Insurgent Army fought resettlement, the Polish government meanwhile imprisoned suspected sympathizers within the Jaworzno concentration camp. Melania, Reilly's maternal grandmother, eventually found her way to the United States during Poland's period of liberalization in the 1960s.

Drawing on oral interviews and archival research, Reilly tells a fascinating, true story that provides a bottom-up perspective and illustrates the impact of extraordinary historical events on the lives of ordinary people. Tracing the story to the present, she describes survivors' efforts to receive compensation for the destruction of their homes and communities.

“РОЗСІЯНІ: ПРИМУСОВЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ”

Діани Гованської Рейллі

Після Другої світової війни комуністичний уряд Польщі примусово переселив українську меншину через організацію радянсько-польського обміну населенням та таємно сплановану акцію під кодовим ім'ям Операція «Вісла». В книзі «Розсіяні» описано примусове переселення українців з території Польщі після Другої світової війни. Діана Гованські Рейллі розповідає про ці події через оповідь про життя брата та двох сестер, які втрапили у вир конфлікту в тому буремному часі, коли примусове переселення було звичною політичною тактикою, яку застосовували до національних меншин з метою створення моноетнічних держав.

Народжені на Лемківщині, в південно-східній Польщі, Петро, Меланія та Ганя Пиртей пережили Другу світову війну, та по тому на них чатувало інше лихо: роз'єднання родини через політичні рішення осіб «згори». Петра з дружиною переселили до Радянської України під час обміну населенням у 1944-46 роках, в той час його сестер Меланію та Ганю вивезли до західної Польщі під час Операції «Вісла» у 1947 році. Вояки УПА боролися проти примусового переселення, а уряд Польщі тим часом ув'язнював у концентраційному таборі Явожно (Jaworzno) осіб, яких підозрювали у прихильності до УПА. Меланії, бабусі Рейллі по материні лінії, згодом вдалося виїхати до США під час періоду лібералізації в Польщі у 1960-х роках.

Базуючись на усних бесідах та архівних розвідках, Рейллі оповідає захоплюючу, правдиву історію, що дає змогу побачити усі події «зсередини» та ілюструє вплив історичних подій надзвичайної ваги на життя звичайних людей. Авторка веде лінію оповіді аж до сьогодення, простежуючи намагання учасників тих подій, яким вдалося вижити, отримати відшкодування за зруйновані домівки та роз'єднані спільноти.